

Chovatelia dojníc sa stretli v kongresovom centre v Hanoveri počas výstavy EuroTier 2014

V pondelok 10. novembra 2014 sa vo večerných hodinách uskutočnil seminár zameraný na sektor mlieka. Hlavným mottom bolo heslo „Byť najlepším, byť konkurencieschopným“. Podľa Európskej asociácie mliečnych farmárov (EDF) je potrebné, aby sa farmári začali vážne zaoberať otázkou, ako byť čo najefektívnejším a je potrebné rozhodnúť sa a uplatňovať najlepšiu stratégiu pre svoju farmu, svoj chov.

Steffi Wille-Sonka sa zamerala na porovnanie výsledkov popredných fariem dojníc. Pri hodnotení boli využité výsledky 309 fariem, ktoré poskytli údaje na spracovanie. Medzi farmármi, ktorí sa zapojili do analýzy, bolo aj desať fariem zo Slovenska. Podľa dostupných informácií boli výsledky fariem v EU v časti náklady 49,3 centov/kg. Pri hodnotení nákladov a výnosov bol výsledok v rozmedzí od 3,2 centov/kg zisk až po stratu 2,2 centa/kg. Z výsledkov teda vyplynula otázka prečo produkujú farmy mlieko aj vtedy, keď sú farmári stratoví. Napriek oficiálnym výsledkom, farmári dokážu stále pokryť základné náklady. Napríklad Kanada nie je v oblasti produkcie mlieka na medzinárodnej úrovni vôbec konkurencieschopná a v prípade otvorenia svetového trhu, budú mať podľa Wille-Sonka farmári dojníc veľké problémy. Budúcnosť fariem v EU musí a môže byť výrazne lepšia. Bol porovnávaný zisk fariem, ktoré sú členmi EDF. Mnohé farmy nie sú ziskové bez dekaplovaných teda neviazaných platieb. Podľa podkladov sú mnohé farmy dojníc, ktoré potrebujú platby na to, aby dokázali vytvoriť zisk, či dosiahnuť vyrovnaný výsledok. Je potrebné, aby sa farmári učili navzájom od seba, od tých, ktorí sú ziskoví. Pre farmu je veľmi dôležitý silný farmár, teda dobrý manažment a druhá časť sú dobré podmienky resp. vhodnosť podmienok na produkciu mlieka. V prípade, ak farmár nemá vhodné podmienky pre chov dojníc, je potrebné zmeniť systém produkcie. V prípade, ak má farmár vhodné podmienky, je potrebné investovať finančné prostriedky do pôdy, napríklad prikúpiť viac pôdy. Farmári musia brať do úvahy rast cien, nestálosť cien a pomalý nárast produktivity. Pri hodnotení nákladov bolo zrejmé, že náklady sa postupne každý rok zvyšujú, pričom ceny mlieka stále kolíšu. Farmári sa teda musia zamerať na kontrolu svojich nákladov, aby čo najviac znížili rozdiel medzi vstupmi a výstupmi. Je potrebné reálne zhodnotenie, či farmár dokáže zvyšovať svoju produktivitu. Z pohľadu reálneho rozvoja sú v najbližšom období najperspektívnejší farmári z Poľska, Írska či Veľkej Británie.

Pri porovnaní nákladov a efektivity sú podľa dostupných údajov perspektívne veľké farmy dojníc s počtom 400 ks a viac. V porovnaní s malými farmami sa však farmár na veľkých farmách stáva manažérom, teda už sa nevenuje reálnemu chovu dojníc, ale už rieši dodávateľsko-odberateľské vzťahy, komunikuje so štátnymi orgánmi, bankami a pod a musí zabezpečiť pracovnú silu, ktorá zabezpečí chod farmy. Zvyšovanie počtu zvierat však nie je riešením pre všetky farmy, pre každého farmára. Menšie farmy dosahujú zisk pri nákupných cenách na úrovni 33 centov/kg, veľké farmy dosahujú zisk pri cene 28 centov/kg. Aká je teda budúcnosť fariem? Mnohé farmy dojníc sú bez pôdy, vlastníci fariem nevlastnia pôdu, a tak v budúcnosti budú mať problém s dostatkom krmív, ale najmä s efektívnou výrobou. Sú krajiny, kde si uvedomujú význam poľnohospodárskej pôdy, napríklad vo Francúzku. Vo Francúzsku sa cena pôdy pohybuje od 500 do 1.500 eur, cena pôdy sa nenavýšuje a o cene za prenájom či pri nákupe a o využití pôdy rozhodujú regionálne štruktúry, ktorým záleží na vhodnom využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Z prezentácie vyplynula stratégia pre budúcnosť fariem, kde základom je dobrý manažment a schopnosť farmárov odolávať kolísavosti teda volatilitu cien.

Ďalšou prezentáciou sa Tomas Bohner, poradca, zameriaval na predstavenie iného pohľadu na produkciu mlieka, keď sa vo svojej prednáške zameriaval na produkciu mlieka v Argentíne, súčasnú situáciu, ale aj perspektívu. V úvode prednášky charakterizoval klimatické podmienky, výmeru (až 2,78 mil. km²), ale aj sektor chovu hovädzieho dobytku. Priemerná denná produkcia mlieka u dojníc je od 20-30 kg mlieka. Argentína má možnosti produkovať lacno, nakoľko produkcia sa ziskáva najmä z pastvy (tvorí až 60 % kŕmnej dávky). Vzhľadom na politickú situáciu nevyužíva v súčasnom období Argentína svoje možnosti exportovať produkciu mlieka, či ďalších komodít. Farmári v Argentíne produkujú efektívne, keď priemerné náklady na produkciu mlieka sú 27 centov/kg a na druhej strane je cena mlieka 29 centov/kg. Podobne, ako Argentína, aj Austrália a Nový Zéland dokážu produkovať s nízkymi nákladmi.

Okrem produkcie mlieka, ktorá sa v Argentíne každý rok zvyšuje (zvyšuje sa množstvo mlieka vyprodukovaného na dojnicu za laktáciu), je Argentína výrazným producentom sóje.

Aká je teda blízka budúcnosť poľnohospodárstva v Argentíne? Postupne sa zvyšuje počet dojníc na hektár, v súčasnom období je to na úrovni 1,6 dojníc na hektár, pričom sa predpokladá postupný nárast na 2,5 až 3 dojníc/ha. So vzrastom populácie dojníc sa zvyšuje produkcia, z pôvodných 5.600 kg v 1983 na 7.900 kg v 2004 a produkcia stále narastá. Ceny mlieka v Argentíne sú stabilné, v súčasnom období je to 0,38 USD/kg, v Brazílii sú ceny viac menej tiež stabilné v súčasnosti na úrovni 0,49 USD/kg, naproti tomu v Uruguaji došlo k výrazným zmenám a to zníženiu ceny na 0,41 USD/kg.

Produkciu mlieka v Argentíne spracováva 912 mliekarní väčšina z nich má malú kapacitu, avšak najväčší objem produkcie spracováva 10 najväčších mliekarní. Argentína po stabilizácii politickej situácie výrazne zasiahne na svetový trh svojimi komoditami, teda najmä mliekom a mliečnymi výrobkami a sójou, ktorá je pre krajinu veľmi dôležitým produktom. V súčasnom období Argentína vyváža 35 % vyprodukovanej sóje, do budúcnosti toto percento ešte vzrastie.

Na záver René Döbelt z predstavenstva DLG zhrnul situáciu v sektore mlieka a možnosti v najbližšom období. Popri chovateľom dojníc úspech pri rozhodovaní a úspech pri podnikaní v sektore.

Spracovala: Ing. Jarmila Dubravská, PhD., riaditeľka odboru poľnohospodárstva a služieb, SPPK